

Handläggare
Carin Berg
Telefon: 08-508 21 008**Till**
Älvsjö stadsdelsnämnd
2014-03-27**Yttrande över remiss om ändrade riktlinjer för
tobaks- och folkölstillsynen samt kontroll av
receptfria läkemedel
- remiss från kommunstyrelsen, KS 329-1800/2013****Förvaltningens förslag till beslut**

- Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Lars Arvidsson
StadsdelsdirektörMargareta Hamrén
Avdelningschef**Sammanfattning**

Socialnämnden har upprättat förslag till ändrade riktlinjer för tobaks- och folkölstillsyn samt kontroll av receptfria läkemedel. Kommunstyrelsen har skickat ärendet på remiss till samtliga stadsdelar innan det ska föreläggas kommunfullmäktige för beslut.

Det som framförallt berör stadsdelen är förslaget att återinföra kontrollköp som metod i tillsynsarbetet, vilket förvaltningen tillstyrker. Det föreslås också en höjning av avgifterna samt att ny tillsynsavgift tas ut för tillsyn av försäljningsställe vid ägarbyte.

Förvaltningen ställer sig positiv till föreslagna nya riktlinjer och tycker det är motiverat med en avgiftshöjning för tillsynen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kansli- och serviceavdelningen och har behandlats i förvaltningsgruppen den 27 mars.

Bakgrund

Riktlinjer för tobaks- och folkölstillsynen finns sedan tidigare fastställda av kommunfullmäktige. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller tillsynen. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen i tillsynsarbetet. Stadens riktlinjer utgör ett komplement till gällande lagstiftning, föreskrifter och handböcker som är framtagna av folkhälsoinstitutet (FHI).

Socialnämnden svarar för

- samordning, information, utbildning, konsultativt stöd samt bransch- och myndighetssamverkan
- att följa upp stadsdelsnämndernas tillsynsplaner
- uttag av tillsynsavgifter
- tillsynsansvar för de försäljningsställen som inte har någon fast försäljningslokal i en stadsdelsförvaltning, men där tillsynsansvaret ändå faller på Stockholms sta. Det rör sig främst om internetförsäljning och trafikserveringar som inte har serveringstillstånd
- registrering av anmälningar om försäljning av folköl och tobak i OL2 (ärendehanteringssystem)
- kontroll av försäljning av vissa receptfria läkemedel

Stadsdelsnämnden svarar för

- tillsyn över försäljningsställen av folköl och tobak

Nuvarande bestämmelser

Folköl

Av 3 kap 8 § alkohollagen (AL) framgår att det för försäljning av folköl gäller en åldersgräns på 18 år. Alkohollagen är en social skyddslagstiftning där åldersgränssättningen utgör en av grunderna. Om försäljning sker till underårig finns det möjlighet till straffrättsliga påföljder (olovlig dryckeshantering) i form av böter eller fängelse i högst sex månader. Enligt alkohollagen är det den som lämnar ut folkölen som ska förvissa sig om mottagarens ålder. Folköl får inte heller lämnas ut till en person som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel (även detta sker under straffansvar). Enligt 8 kap. 1 § AL är det kommunen och polismyndigheten som utövar tillsyn över servering av detaljhandel med folköl.

Tobak

Enligt 12 § tobakslagen (TL) gäller en åldersgräns på 18 år för att få köpa tobaksvara i Sverige. Även försäljning av tobaksvara sker under straffansvar (olovlig tobaksförsäljning). I tobakslagen finns flera regleringar kring försäljningen. På varje försäljningsställe ska det bland annat finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet att sälja eller lämna ut sådana varor till den som inte fyllt 18 år.

För både tobaks- och folkölsförsäljning finns en skyldighet att anmäla försäljning till kommunen. Näringsidkare är även skyldiga att bedriva egenkontroll över verksamheten och för detta upprätta ett särskilt egenkontrollprogram.

Läkemedel

Anmälan om försäljning av vissa receptfria läkemedel ska göras av näringsidkaren till Läkemedelsverket (LV) som därefter meddelar kommunen vilka försäljningsställen som säljer läkemedel. LV ansvarar för tillsynen av lagen och kommunen kontrollerar att lagen och de föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen följs. Näringsidkaren är skyldig att och upprätta egenkontrollprogram för verksamheten.

Remissen

Till Älvsjö stadsdelsnämnd har inkommit en remiss från kommunstyrelsen om förslag till ändrade riktlinjer för tobaks- och folkölstillsynen samt kontroll av receptfria läkemedel. Yttrande ska efter viss förlängning vara inlämnat senast den 1 april.

De förändringar som föreslås är följande.

- Kontrollköp (tidigare provköp) kan genomföras som en metod i tillsynsarbetet under förutsättning att riksdagen fattat beslut om det och utifrån ev. föreskrifter från FHI om tillämpningen.
- Tillsynsavgifter ska debiteras varje näringsidkare och försäljningsställe.
- Anmälan av tobaksautomater på restauranger ska göras av automaternas ägare och egenkontrollprogrammet ska bifogas tillsammans med anmälan. Övriga restauranger som säljer tobak ska anmäla det till förvaltningen. Tillsynsavgift tas ut.
- Utbildning för handlare ges en gång per termin, istället för två gånger per termin. Därutöver, kan utbildningen ges vid efterfrågan.
- Informationsträffar genomförs med samordnaren vid förvaltningen i berörd stadsdel vid behov, inte som tidigare, skall genomföras av tillsynssamordnaren i varje stadsdel.

- Kontrollbesök av receptfria läkemedel sker vart tredje år enligt rekommendationer från Sveriges kommuner & landsting (SKL). Tidigare riktlinjer fastslog kontrollbesök varje år.
- Tillsynsavgifterna regleras enligt förslag och börjar gälla tidigast fr.o.m. 2014-07-01.

Kommunens uppgifter vid tillsyn är att ha en dialog med näringsidkarna så att de kan rätta till ev. misstag som kan förekomma. Först därefter kan sanktioner vidtas enligt gängse tillvägagångssätt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget till nya riktlinjer för tillsynsarbetet av alkohol- och tobak. Det som framförallt berör stadsdelen är förslaget att återinföra kontrollköp som metod i tillsynsarbetet. Det föreslås också en höjning av avgifterna samt att tillsynsavgift debiteras varje näringsidkare och försäljningsställe. Det innebär att ny avgift tas ut för försäljningsstället vid övergång till ny ägare, vilket inte görs idag.

Förvaltningen är positiv till att kontrollköp återinförs som metod i tillsynsarbetet och förutsätter att socialförvaltningen liksom tidigare ordnar med att ta fram intresserade ungdomar som kan utföra kontrollköpen.

Det är motiverat att höja tillsynsavgifterna då kraven på tillsynen har ökat och tar mer tid i anspråk.

Stadsdelsnämnden vill passa på att framhålla att en centralisering av tillsynsverksamheten bör övervägas. Utöver att standardisera och samordna arbetet i en enhet med specialkompetens skulle detta öka både rättssäkerhet och professionalitet. Det behövs också en samordning av stadens resurser för att vid behov kunna omhänderta tobaksvaror som inte uppfyller de krav som ställs vad gäller t.ex. märkning, vilket kommunen enligt gällande lagstiftning har rätt att göra.

Bilaga

Remissen